

ემაწვილი უნდა სწავლობდეს საცნობლად თავისადლო:
ვინ არის, სიღამ მოსულა, სად არის, წაბა სადაო?

ალექსანდრა დიდაგაშვილი

ზაფხული

ავვისტოში მწვანე ფოთლებს
 მზე აცხუნებს თაკარა.
 ზოგი — სღვაზე, ზოგი — მთაში
 მიაშურებს ავარაკს.
 ზოგი სოფელს ამოიჩქევს, —
 ბებიასთან, — აბა, რა!
 მოგ ზაურებს უმასწინძლებს
 ხეობები ცხრაკარა...
 სექტემბრამდე ვსაფხულიც
 დანსრულდება ამკვარად.

ნოდარ შამანიაძე

ნაო. ნაო

აღალულა, მაღალულა,
 მზე მთის იქით დაბალულა,
 დაღლიდა და ისვენებს,
 ტირის, თვალებს ისვენებს.
 ცაო, ცაო, ნულარ ტირო,
 ნუ იღვრები ცრემლებად,
 აი, უკვე მზე წამოდგა,
 ტატნობს კარი ეღება
 და სულ მალე გამოსნდება,
 სსივთა მხებდა
 გაშლილი,
 შუბლს შეიკრავს
 ცისარტყელას
 მოშრიალე
 აშშიით.

გიორგი წარეთელი

სალამური

რა ესო მაქვს,
 რა — ბაღნარი,
 რა — დედული,
 რა — მამული...
 შიგ იზრდება სიმღერის ხე,
 სართულ-სართულ გადაბმული.
 თითო-თითო სართულიდან
 გამოვითადე სალამური,
 სალამურში უწილავი
 ბუღბუღია განაბული,
 ჩაუბერე და აღუდუნდა,
 ხმა გამოსცა სააშური,
 მშობელ მიწის სადიდებელს
 მღერის ხემი სალამური.

მზისფარი ფუტკარი

ერთ დღით მზისფერი ფუტკარი (მზისფერი მას შემდეგ ვახლა, რაც იმ დღეს ეს ამბავი შეემთხვა) ყვავილების საძებნელად შორს გაფრინდა. ერთგან, ველზე, იელის ყვილიად აღადანებულ ბუჩქს მოჰკრა თვალი. იცოდა, იელს მათრობელა ნექტარი ჰქონდა და, თუ შესაძლად, აუცილებლად დათვრიებოდა. იცოდა, მაგრამ ფრენით გადაქანცული იყო, თანაც ცნობისწადილმა სძლია: — ვითომ რა იქნება, მათრობელა წვენი ერთხელ რომ შევსავო? მიფრინდა, ყვავილზე ჩამოჯდა, მისი ტკბილი წვენიც მიირთვა და დათვრა კიდევ. შინ დასაბრუნებლად ფრთა რომ გაშალა, დაბარბაცდა, აფარფატდა, მაგრამ ჰაერში ვეღარ გაიანავარდა. ძილი მოერია, იქვე, ყვავილებით მოფენილ ველზე დაეშვა, ბუერას ფოთოლზე თავი მიდო და დაიძინა.

შემე კარგად რომ დააჭირა, ფუტკარს დასცხა და გამოეღვიძა. თვალი რომ გაახილა, შეკრთა — ირგვლივ ყვავილები შემოხვებოდნენ: ცისფერკაბა, დედოფლისითია, წითელი ნემსიწვერა, გედივით ყელმოდერებული ფრთათეთრა, მამლისყვავილა, ოქროწყება, სათითურა, ბავშვით პირმცინარი გუგულისკაბა, ქონთანა, უკადრისაც მოსულიყო, ჩრტითავაც და ბეგრი სხვაც.

ხელში პაწაწა, ფილებით მომრგვალებული, ნექტარი სახვს ყვავილების გვირგვინები ეჭირათ, სახეზე საზეიმო იერი დასთამაშებდათ და მზისფერი დიმილით შესცქეროდნენ. ისე შეჭფოფინებდნენ, თითქოს ველ-მინდვრის მეუფე იხილეს.

— რა ხდება? — იკითხა გაკვირვებულმა.
— რამდენი ხანია, ჩვენთან ფუტკრები აღარ მოსულან. დაგინახეთ და ვაკვიხარა, შენს საამებლად ხელდამშვენებული მცველი, — მიესათუთა ამაღლების ყვავილი.

— ეგერა, გეთყვანებით, ფუტკრებს ყოველთვის მოწონებთ ვეგებებით. თქვენ ხომ ბადალი არ გყავთ, მუხლჩაუხრელად შრომობთ. თანაც, უანგაროდ. ღვითურ საჩუქარს, თაფლს ამზადებთ. ფუტკრის სადარი ამ ველზე არავინ გვეკულება.

ასე რომ ეფერებოდნენ, ფუტკარი დაიბნა, ადელდა, სახეზე აღმური მოედო, გული მაღლიერებით აეცხო. აღარ იცოდა, რა ექნა, მაგრამ დაბნეულობამ მალე გაუარა, გონს მოეგო, შემფოთებულმა გაიფიქრა: — ჩემს გამო ასე როგორ გაისარჯნენ, როგორ შევაწუხე ტურფა ყვავილებით, და თრთოლვით წარმოთქვა:

— გისმენთ და სიხარულით ვივსები. ამ წუთებში მთელი სამყარო გაღამაზდა ჩემს თვალში, მაგრამ მეც მინდა ერთი რამ ვითხრათ: რატომ გგონიათ, რომ ამ ველზე სათაყვანო მხოლოდ მე ვარ?... თქვენ მზის სადარნი ხართ, თვალწარმტაცებე, უმანკოები. სხვანაირ, ლაყვარდისფერ სიხმრებს ხედავთ, ცისარტყელას ფერით ნაქსოვი ფიქრები გახვევითა, მზის სხივებს, ჩიტებს, პეპლებს ეთამაშებით, ანკარა წყაროს, დიდის ნაშს, ნიატ ესაუბრებით. მხოლოდ ღამაზები როდი ხართ, თქვენც უანგაროდ სჩადიხართ სიკეთეს, ადამიანები ხომ ყვავილებს წაძლად იყენებენ. თანაც, ქვეყნად თქვენ რომ არ იყით, მე ხომ თაფლს ვერ დავამზადებდი, უბრალო მწერი ვიქნებოდი, მეტი არაფერი, უბრალო მწერი!

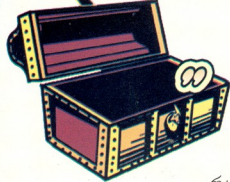
სუნთქვაშეკრულნი უსმენდნენ ყვავილები, გული აუწყუდათ, წამწამებზე ცრემლი დეკიდათ.

შინსაკენ მიმავალ ფუტკარს სიყვარულით დაემგვიღობნენ, ყოველ-ხივლით მაიძახეს:

— არ დაგვიწყო, გელით!
ყოველ ცისმარე დღეს გელით, მზისფერი ფუტკარი!

F 8668

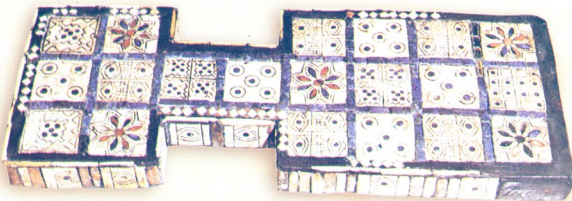
ე ი რ თ ბ ა ნ ი

ჩვენი კიდობანი, ისევე, როგორც მფრინავი ხალიჩა, ჯადოსნურია. საკმარისია რაიმე ჩაიფიქრო, კიდობნის ღილაკს თითი შეახო და... შენთვის საინტერესო ამბების სამყაროში სულ თამაშ-თამაშით ამოყოფ თავს. თამაშ-თამაშით იმიტომ, რომ თამაშში იოლდება საქმე, იოლდება სწავლა და, წარმოიდგინე, იგი დაძაბულობასაც გააქრობს.

თამაშში მხოლოდ ადამიანებმა როლი იციან. იგი ძალიან უფვართ ცხოველებსაც და ფრინველებსაც. ოდესმე მათ თამაშობებზეც ვიამბობს ჩვენი ჯადოსნური კიდობანი, მაგრამ, მოდი, მანამდე ჩვენს ჯადოსნურ ყუთს თვით თამაშის ისტორიაზე ვკითხოთ რაძე...

თამაშის ისტორია უხსოვარი დროიდან იწყება. შენი და შენი მეგობრების გასაკვირად, თურმე დიდი ცვლილებები მას დღემდე არ განუცდია. ძველი სამყაროს ბავშვები თითქმის ისევე ერთობოდნენ, როგორც შენ და შენი მეგობრები დღეს. მათაც ჰქონდათ თოჯინები, გორგოლაჭებიანი ხის ფიგურები, უმეტესად ცხოველთა გამოსახულებებით, თანამედროვე შაშის, ნარდისა თუ ჭადრაკის მსგავსი თამაშები, იცოდნენ თვალხუჭუნა, დაჭერობანა, ბურთის თამაში, მართავდნენ სხვადასხვა სპორტულ შეჯიბრებას...

„შაშის“ წინაპარი

ძველ ისრაელში სპეციალური სპილოს ძვლის 20-ან 30-უჯრებიანი დაფები ჰქონიათ დღევანდელი „შაშის“ მსგავსი თამაშით გასართობად. მსგავსი სათამაშო

დაფები ძველ ეგვიპტეშიც დიდად პოპულარული ყოფილა. ეს იმიტაც მტკიცდება, რომ გარდაცვილილ ფარაონებს ძვირფას ნივთებთან ერთად ასეთ სათამაშო დაფებსაც ატანდნენ საიქიოს. ეს დაფაც, რომელსაც თქვენ სურათზე ხედავთ, ფარაონ ტუტანჰამონ IV-ის (უხნატონის) სარკოფაგიდანაა. იგი 1922 წელს აღმოაჩინა ცნობილმა არქეოლოგმა ჰოვარდ კარტერმა.

„ლულო“ და „მანკალა“

შუამდინარეთის უძველეს ქალაქ ურში ძალიან ჰყვარებიათ „ქალდეელთა ურის სამეფო თამაშობანი“ – „ლულო“ და „მანკალა“. „ლულო“, როგორც ირკვევა, ჭადრაკის ნაირსახეობა იყო.

ქრისტეს მოვლინებამდე 2000 წლით ადრე „ლულოს“ მსგავსი თამაში ბაბილონშიც ყოფილა გავრცელებული.

თამაში „ტიეტოტუმი“

შუამდინარეთში ცნობილი ყოფილა „ნარდიც“ მაშინ თანამედროვე ექვსწახნაგა კამათელი არ ჰქონიათ. „ნარდს“ მესობოტამიელი დიდგვაროვნები ორწახნაგა და ოთხწახნაგა კამათლებით თამაშობდნენ. „ტიეტოტუმი“ სწორედ ორწახნაგა კამათელს ერქვა.

ბურთის ისტორია

დღეს გავრცელებულია მოსაზრება, თითქოს ფეხბურთის სამშობლო ინგლისი იყოს, თუმცა მთლად ასე რომ არ ყოფილა ეს ამბავი, „აბეზარი“ არქეოლოგები ამტკიცებენ.

ეგეოსის ზღვის კუნძულ სამოთრაკიაზე ამერიკელმა არქეოლოგებმა თიხის ბურთი აღმოაჩინეს. იგი ტყავის გასაბერი ბურთის მოდელი აღმოჩნდა და ძვ. წ. III საუკუნეს ეკუთვნოდა.

იძლევა თუ არა ეს საფუძველს, რომ ბურთის ასაკად 2300 წელი მივიჩნიოთ? მოდი, ერთად ჩავიხედოთ ჩვენს ჯადოსნურ კიდობანში, – ხომ არ ჩანს მასში უფრო ძველი, უფრო ადრინდელი წინაპარი ეგეოსური ბურთისა?..

კეგლი და ბეისბოლი ეგვიპტეში

დღეისათვის მსოფლიოში დიდად პოპულარულია კეგლი და ბეისბოლი, თუმცა ეს თამაშები გავრცელებული ყოფილა ძველ ეგვიპტეშიც. ეგვიპტელები ტოლს არ უდებდნენ ერთმანეთს ბურთით სამშეტრანსპორტიან ტიხარს იქით განლაგებული კეგლის წაქეცავაში. მარიალია, მათ არც კეგლის სახელი იცოდნენ და არც ბეისბოლის, მაგრამ მსგავსი თამაშები რომ მათთვის ცნობილი იყო, ამას ისტორია ადასტურებს - ორმოში შორიდან სროლით ქვის ჩაგდებაში ერთმანეთს ერთნაირი აზარტით ეჯიბრებოდნენ ეგვიპტელი მამაკაცებიც და ბიჭუნებიც.

მსატყარი
გიორგი ჩაჩანიძე

კნუტები

ჩასნიინებს კატა კნუტებს
 — ჩაუკეით კომპოტებს!
 კნუტები კი რას შერებიან? —
 ძაფებს თიამაძებინ!
 ციცქნა თათი-თუთებით,
 ბებოს ძაფის ბურთებით,
 ავორებს, ჩაავორებს...
 ვადეუღენენ დაბად უორებს;
 ნეტავ საით წაუხეტენ?
 კუდით რომელ შარას ხეუტენ?
 რომ შემოსვდეთ კუდიანი,
 ცბიური და გუდიანი,
 სომ წაიყვანს ზაწაწინებს,
 თავის სახლ-კარს დააცილებს!
 სახამ დაძე დაძვარა,
 ჩამოუუკეით ვაშარას,
 რომ მიუძებნათ კნუტები,
 ის ეშმაკის კუდები...
 სულის მოთქმა ვაცაღოთ,
 ცოტა დაუცაცნათ,
 ჩავაბართო კატა ციცქის, —
 დანარჩენი თუითონ იცის!

ნიკოლოზ იოსებია

პურღბაცანა

კატუტუცდა კაჭაჭი,
 თავსუდობს და მიქარავს,
 თუ რამე ვაკეხ ბრუყვილა,
 სუქუქლაფურს იპარავს.
 ამ დილითაც მოფრინდა,
 უტრიღლებს აივანს,
 ნინოს სარკეს მოჰპარავს,
 სახამ სვლ-პირს დაიბანს.
 ისე, როგორც ვუძინწინ,
 შემოფრინდა ბაღიდან
 და მძიუები მოჰპარა
 თამუნისა თახნიდან.
 ბინა გავანიავუ,
 კარი გვიან დავსურუ,
 დრო იხელთა იმ ქურდმა
 და მომპარა საკურე.
 ეს რომ ფისომ იცოდეს,
 ვერ წაართმევს ნაქურდალს,
 მერე იმ ქურდაცაცას
 ვაღახავს და ვაჭრავს.
 ჰოდა მიმფლ-ტიტუქლმა
 იკანკალოს ეინვაში,
 ქურდს და ენაჭარტლავს
 ვინ შეუძებს ბინაში?

ზინ არიან აზნაურნი

(ლაზანდა)

ლექსანდრე მაკედონელმა რომ მიელი აზის დაპყრობა მოინდომა, საქართველოზედაც გამიილაშქრა. მასინ მეფობა არ იცოდნენ, მამასახლისობა იყო ჩვენში და მცხეთის მამასახლისი, როგორც ყველაზე უფროსი, განაგებდა ქვეყანას. მამასახლისმა მოულოდნელად მოსულებს მოციქულები მიაგება და მოითხოვა ძღვენი. ოქროს ხონნაზე ოქროს შოთები ეწყო.

ალექსანდრეს გაეცინა და იკითხა: თქვენში ნამდვილი პური არ მოდის, რომ ხონნაზე ოქროსი დაგილაგებიათ? — როგორ არაო? — მიუგეს მოციქულებმა — ჩვენში კი მოდის, მაგრამ ჩვენ გვეკონა, თქვენში არ მოდიოდა, თორემ ამ სიმორის რა წაშოკვივანდათ!

მოეწონა მეფეს მათი პასუხი და მოინდომა, მეგობრულად რამოდენიმე დღით სწვეოდა მამასახლისს.

ერთხელ, როცა მამასახლისი ხის ძირის მდღარი ასამართლებდა მომჩივრებს, სხვათა შორის წამოიჩოქა ერთმა და მოახსენა: „დღებულ ბატონო, ამ კაცს, ამ მიუთითა მეორეზე — მე მივყიდე ცარიელი ადგილი სამოსახლოდ, მაგან მოინდომა სახლის დადგმა და საძირკვლის თხრა დაიწყო, მიწაში ორმო ნახა. შიგ დიდძალი განძი იყო: ოქრო, ვერცხლი, თვალი და მარგალიტი. ახლა მოსულა ჩემთან და შეუბნება: მე განძი კი არ მიყიდნია, ცარიელი ადგილი ვიყიდე და განძი კი შენია და შენვე უნდა წაიღო!.. უნდა, რომ უსამართლობა ჩამადენინოს და უბრძანეთ, მოშორდეს, თვითონ წაიღოს, ღმერთმა მოახმაროს, რაც უპოვნიაო!“

შენ რაღას იტყვიო? — მიუბრუნდა მსაჯული მეპასუხეს.

— მე რა მაქვს, შენი ჭირიმე სათქმელი? — მიუვო მეპასუხემ — მე ადგილი მიყიდე და თუ იქ მიწაში რამე ამოიხდა, მაგისი იქნება და არა ჩემი. უბრძანეთ, რომ წაიღოს და მე თავი დამანებოს, უსამართლობას ნუ ჩამადენიებსო.

დავიქრდა მსაჯული; მერე აიღო თავი და მიუბრუნდა მომჩივანს:

- ვაჟიშვილი გყავს?
- გახლავსთ ერთი ღვთის წყალობა!

- უცოლოა?
- საცოლო გახლავსთ!...
- შენ? — მიუბრუნდა

მოპასუხეს — ქალიშვილი გყავს?

- მეავს, ვასათხოვარი.
- მას მოილაპარაკეთ ერთმანეთში. ის ქალ-ვაჟი ერთმანეთს შერთეთ და განძიც მშობივში გაატანეთ; ეს

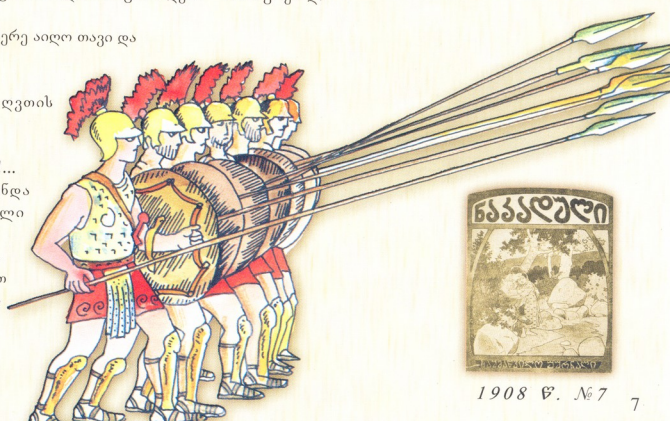
მასინ, თუ ქალ-ვაჟს ერთმანეთი მოეწონოსო. თუ არა, მიაყარეთ იმ განძს მიწა! — დატოვეთ, ისე როგორც ყოფილა! ნულარც შენ და ნულარც შენაო!

ალექსანდრეს გაეცინა: ეგ სამართალი ახრიაბულად მიმხანიაო.

- მას თქვენში რომ მომხდარიყო ამისთანა ამბავი, რა განინებებს დასდებდნენ? — დაეკითხა მამასახლისი.
- განძს სახელმწიფოდ შერაცხდნენ.
- სახელმწიფოდ?! — სხვის საკუთრებას?
- რასაკვირველია, თუკი პატრონი არ გამოუჩნდებოდა!..
- კმ!.. მზე ამოდის თქვენში?
- ამოდის!
- კმ... წვიმაც მოდის ხოლმე?
- მოდის.
- მას სწანს, რომ პირუტყვები არიან თქვენში კარგი და ეს ზეციური მადლი — მზეცა ან წვიმაც — მათთვის ყოფილა და არა აღმიანებისთვის, რომელნიც არ ვარგებულან თქვენშიო!

მაკედონელს გაუკვირდა. მოეწონა ეს პასუხი და უთხრა მამასახლისს, როგორც მეგობარს: მე დავეტოვებ ნაწილს ჩემი ჯარისას შენს ქვეყანაში მხედართმთავრის აზონის ზედამხედველობით. მათგან შენი ხალხი ისწავლის სამხედრო წესებს და ისინიც შენს ქვეყანაში ისწავლიან ცხოვრების წესწვობილებას. მართლაც დასტოვა ჯარის ნაწილი და თვითონ კი გაეშურა ინდოეთისაკენ.

ზოგი იმ მაკედონელთაგანი დაცოლშვილდნენ საქართველოში და დარჩნენ, როგორც მკვიდრები. არაფერ გადასახადს არ იხდიდნენ, თავისუფალი იყვნენ და ხალხიც საზოგადოდ დიდ პატივსა სცემდა. იმათი შთამომავალნი დღესაც არიან და იწოდებიან აზნაურებად, ანუ აზნაურებად.

თვალთმაქცობანთ

10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18. ამ უჯრებში ისე ჩასხით ეს ციფრები, რომ ზემოდან ჩამოთვლით თუ გვერდიდან გათვლით ერთი და იგივე რიცხვი გამოდიოდეს.

წუმწუმებით გააქვეთეთ ცხრა უჯრა, როგორც აქ არის ნაჩვენები; მერე რვა წუმწუმა ისე ააცალეთ, რომ ორი უჯრა დარჩეს.

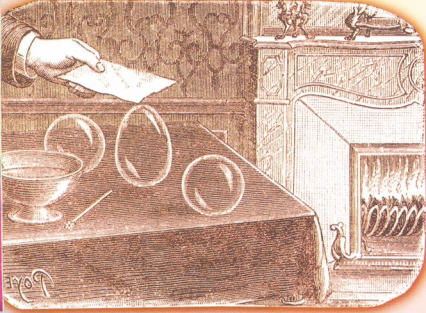
ნაკადული, 1906 წ. №5

ნაკადული, 1906 წ. №4

საელექტრო ცეკვა საპნის ბუშტებისა

ცნობილია, რომ შალის ნაჭერზე, მაგალითად თივითის წმინდა შალზე, თუ სრულიად მშრალია, შეიძლება დაეს-

ხათ საპნის ბუშტები და ამაზე ეს საპნის ბუშტები არ დასკდება. შეიძლება კიდევ სულზე ჩამოვიცვათ შალის პარკი და ისე ვათამაშოთ საპნის ბუშტი, როგორც ნამდვილი რეზინის ბურთი. დაესხათ რამდენიმე ბუშტი შალის სუფრაზე, შემდეგ ავიღოთ ერთი ფურცელი მკვიდრი ქალაქი, გავაშროთ კარგად ცეცხლზე და მერე სწელ შროტკით მაგრად გავხეხოთ, რომ საელექტრო ძალა მიეცეს. ახლა ავიღოთ ეს ქალაქი და მივიტანოთ ერთ-ერთი ამ საპნის ბუშტთან. ვნახავთ, რომ ზეითა პირი ბუშტისა აიწევა ქალაქისკენ, ისე რომ კვერცხს დაემსგავსება; შემდეგ კი მთლად აჰყვება ქალაქს, როგორც რომ გაზით გაფხილი ბურთი. ამგვარად შეგვიძლიან რამდენიმე საპნის ბუშტი ისე მოვიყვანოთ მოძრაობაში, რომ ნამდვილი ცეკვა გამოვართოთ.

6. ავკლიანო ნაკადული, 1910 წ. №4

გააკეთე შენი ხელით

ყვავილების დედოფლის ვარდის დასამზადებლად განსაკუთრებული ფანქრის შერჩევას საჭირო — ყვითელი ფანქარი წითელი შუაგულით არ წითელი ფანქარი თეთრი შუაგულით.

ხავერდის ქალაქზე დააკარი პლასტელინის მოზრდილი ნაჭერი. ფანქრის ნათალი რამდენიმე ფენად შემოუწვევ, შუაგული მიმოხის ბურთოლებით ანაოხვ. კოკორი რომ გააკეთო, ეცანებ ნათალი ხელით ფრთხილად ჩაახვიო. ყვავილი და კოკორი ვარდის ფოთოლებით დააკავშირე და მშვენიერი ვარდი გადაისმება.

ყვავილის შუაგულში დაბრძანებული პეპლის დასამზადებლად ნებისმიერი ფანქრის ნათალი და პლასტელინი გამოგადგება; პეპელას ფრთები შენი სურვილისამებრ ფლომასტრით გააფორმე.

თიბეგო გორგალიშვილი

გიორგობით დაბადების დღეს!

ასე მზიარულად აღნიშნა პატარა ნიკამ თავისი დაბადების დღე.

თუ გსურთ, თქვენი დაბადების დღე „დილაში“ აღნიშნოთ, დაგვიკავშირდით ტელეფონზე: 93-10-32

მედიების ეშმაკობა

(ნაშრომი ანაბაი)

ამ ოცდაათიწლიან წლის წინ კახეთის სოფელ კარდენახიდან მდინარე ალაზნამდე დიდი მიწები ჩაყარეს მიწაში, რათა ალაზნის ჭალიდან სოფლის სამყოფი წყალი ამოეყვანათ.

ჩაყარეს, მაგრამ შემდეგ გამოირკვა, რომ მიწის ზედაპირის წყლები ხშირად იმდერეოდა და ჭუჭყიანდებოდა. ამიტომ თავი მიანებეს და ჩაყარილი მიწებიც მიიწვიეს.

გავიდა ხანი. შუა სოფელში, იმ ვეება მიწების დასაწყისში, გამართეს არყის სახედი, რომელსაც „ზაოდს“ ეძახიან. აქ ჭაჭისხადე ხდიდნენ არაყს, გამოხდილ ჭაჭას კი მაცვლის ბარდების ძირას ყრიდნენ.

მთელი სოფლის ინდაურები, ქათმები, ბატები და იხვები ამ ჭაჭას მიირთმევდნენ. ჭაჭაში შერჩენილი არყით ნაქეფარნი, იქვე დაბარბაცებდნენ, კვიკვი-კაკანებდნენ, ჩხუბობდნენ, კორტნიდნენ ერთმანეთს. მერე ამ დაიღარაბით დაღლილნი იქვე დაეყრებოდნენ და, სანამ ხელმოერედ მოშვიდებოდათ, ცოტასაც წაუძინებდნენ.

ამ „ზაოდზე“ ხშირად ღორისა და ცხვრის მწვადებიც იწებოდა. არყის გამოსახდელად არა მარტო კარდენახელებს, არამედ მეზობელ სოფლებსაც მოჰქონდათ ჭაჭა. სასმელი იქვე იყო და – მოქეფებებსაც მეტი რა უნდოდათ? ხოლო, სადაც მწვადი იწებდა და ხალხი მხიარულობს, იქ, როგორც წესი, სოფლის ძაღლებიც თავს იყრიან. ფრინველებსა და ძაღლებს შორის კი მუდამ ზავია, რადგან ძვალსა და ჭაჭას ხალხით უთმობენ ერთმანეთს.

იმ დროს კარდენახის ბოლოს ალაზნის ჭალა მელიებით იყო სავესე, მაგრამ არც სოფელი გახლდათ ყურშებისა და მურებისაგან დაცლილი. ისე რომ, ვერც ერთი გულადი მელა დაშითაც ვერ ბედავდა სოფელთან მიახლოებას. მაგრამ, რაც „ზაოდი“ გაჩნდა, მარტო ხალხმა, ძაღლებმა და ფრინველებმა კი არა, ალაზნის ჭალაში ნადირმაც იგრძნო, რომ ამ „ზაოდით“ თვითონაც შეირა უნდა ენახა. პირველ რიგში სოფელდან ჭალამდე გაყვანილი მიწის გამოკვლევა ჩატარდა. აღმოჩნდა, რომ ეს ათიოდეკილომეტრიანი „გვირაბი“ პირდაპირ „ზაოდთან“ მიდიოდა, აქედან კი მაცვლიანი იწყებოდა. მელიები ბარდებიდან მუცელზე ხოხვით ჭაჭამდე მიდიოდნენ, კარგად შეზარხოშებულ ქათმებსა და ბატ-ინდაურებს დღისით-მზისით იჭებდნენ და უკან – გვირაბში მიაცუნცუნებდნენ.

სოფლის არც ერთ მურასა და ბოთვერას არ მოსვლია აზრად, რომ სადაც იწებენ და თვლებდნენ, იქვე, მათ ქვეშ, თვითონ მიღშაიც რომ არ დასიზმრებიათ, ინდაურისა თუ ბატის მსუქან ბარკლებს მელიები გვირგილად შეეცქეოდნენ.

ვერავინ იგებდა, სად და როგორ იკარგებოდნენ ჭაჭით ნასუქი მათი ინდაურები, ქათმები და ბატ-იხვები. დაეჭვებულნი მეარყეებს სდებდნენ ბრალს ქურდობაში. ყველა მათგანი მოითხოვდა არყის სახდელის გაუქმებას. არადა სოფელს ეს „დაწვესებულება“ სჭირდებოდა. ფრინველთა პატრონებსა და „ზაოდლებს“ შორის უკვე აშკარად იგრძნობოდა საომარი განწყობილება.

მარიამ ნიკლაური-ქიძიბური

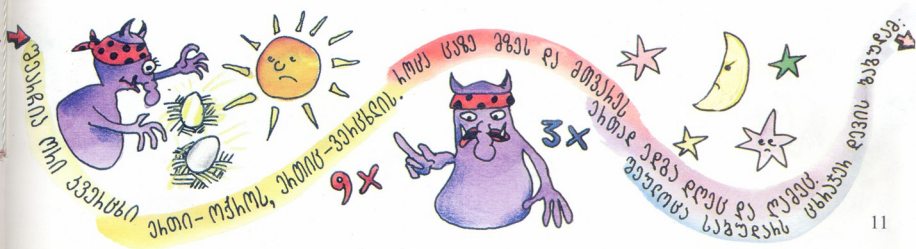
მხატვარი ვაჰა ქურხული

მაშინ უწყლობით და ხალხის მტრული ურთიერთობით შეწუხებულმა სოფლის მესვეურებმა თბილისიდან კვლავ მოიყვანეს წყლის ოსტატები. ოსტატებმა ძველად ჩაყრილი მიწების გვერდზე, სოფლიდან ხუთიოდე კილომეტრის დაშორებით, ასი მეტრის სიღრმეზე გაბურღეს მიწა და იქ ცივი წყლის დიდი მარაგი აღმოაჩინეს. გახარებულმა კარდენახელებმა, რომ აღარ დასჭირდათ მიწის თხრა და წყალსადენის ხელახლა გაყვანა, ააშენეს სატუმბი სადგური, გადაჭრეს მილი, ალაზნისკენ დაშვებული ნახევარი გააუქმეს, ხოლო სოფლისაკენ მიმავლის კარგად გამორეცხვა გადაწყვიტეს.

სასმელი წყლის გამოყვანა სოფლისათვის დიდი ზეიმი იყო. კარდენახის მთელი მოსახლეობა დიდ-პატარიანად ეწრებოდა ამ სანახაო-

ბას. როგორც კი წყალი შხუილით შევარდა მიწში, იქიდან უამრავი მელა გამოცვივდა და თავპირის მტკვრევით დაეშვა ალაზნისაკენ. შემცბარი კარდენახელები გონს მაშინ მოეგნენ, როცა თავქვე გაჭვნებულ მელიებს იქვე მყოფი ძაღლები ყეფით გამოენთნენ. მალე წყალმა მილიდან ფრინველთა უამრავი ძვალი და ბუმბულიც გამოყარა.

აჟრიაშულელები ხალხი უცებ განუმდა, ვერ გაკვირვებით დაალო პირი, მერე კი მელიების ეშმაკობით გაოცებული, ერთბაშად ახარხარდა! დაკარგულ ქათამ-ინდაურების პატრონები მიხვდნენ თავიანთ შეცდომას, „ზოიდელ“ თანასოფლელებს ბოდიში მოუხადეს და შერიგების ნიშნად გადაკოცნეს.

ასპიტი

არ ეცვლება
ასპიტს ნება —
მუდამ ფეხზე
იკიბება...
რომ შევხვებით,
არ შეშინდეთ,
ფეხი მხარზე შემოიდეთ.

საილო

დღეაღწაზე ყველაზე დიდი
სპილოა, მუდამ წყნარი და მშვიდი;
ცხოველებშიაც წეხი ღვთისაა,
ვინც კეთილია, დიდც ისაა.

რომ არ ენოს...

ფრინველებში კარგზე კარგი
იქნებოდა ფარშავანი,
მთელი მისი სილამაზე
რომ არ ენოს უკანალზე.

პეპსი

ზედ ახატია ვალია
და რა ნახატის ბრალია,
ვალა კაცოჭამას
თუკი უხდება ძალიან.

**შირაფი
პარო**

შირაფი ვარო და
აქლემმა ქეაწვიამ
თავი უშურველის
ღირსებით ასწია;
უცქერუნ, ქირდავენ,
სიცილით კვლებიან,
აქლემს კი ყველასთვის
მიუფურთხებია.

ჭოტი

მძლავრობს ღამის
შიში მისით,
უძლურია
ჭოტი ღღისით.

მხატვარი
თაბაჩიშვილი

ფ ე ხ ე ზ ე

ბუნებაში ყველა სულიერს ფეხები გარემოს, საცხოვრებელი ადგილისა და პირობების მიხედვით აქვს განვითარებული.

მგელს ფეხები სწრაფ სირბილში, დიდი მანძილის გარბენაში ეხმარება. საკვების მოსაპოვებლად მას შეუძლია ერთ ღამეში შეუსვენებლად გაირბინოს ორმოცდაათი კილომეტრი, სხვაგვარად მშვერი დარჩება. ამიტომ ძლიერი ფეხები მგლის მთავარი ღირსებაა. სხვათა შორის, როცა მამრს სურს თავი მოაწონოს ძუ მგელს, წრეზე სირბილს იწყებს და ფეხების ამტანობისა და მოძრაობის სიმსუბუქის დემონსტრირებას ახდენს.

კურდღლისთვის ფეხები გადარჩენის საშუალებაა. დააკვირდით მის კვალს თოვლზე – ორი ნაფეხური გვერდიგვერდ და ორიც ცოტა უკან. საინტერესო ის არის, რომ წინ უკანა ფეხების ნაფეხურებია – დიახ, ძლიერი უკანა ფეხები სირბილის დროს ცხვირს უსწრებს, ზამბარასავით მუშაობს და წინ „ისერის“ კურდღელს. ასე მოძრაობს კენგურუ, ბაყაყი...

სირაქლემა ისეთი ძლიერი ფეხები აქვს და ისე სწრაფად დარბის, რომ დროთა განმავლობაში მისთვის ფრთები სრულიად გამოუსადეგარი გახდა. ამიტომაც არის სირაქლემა ფრინველი უფროთორ.

ზოგიერთ ცხოველს სირბილი სულაც არ სჭირდება და ამიტომ ფეხებიც მოკლე აქვს. რადუნდა ზღარბს ფეხები: მტერი თუ გამოჩნდა, გაქცევას არც ეცდება, დამრგვალებდა და „თავი ქუდში აქვს“; არც საკვების საძებრად უხდება კილომეტრების გავლა, დაგორავს თავის პატარა ფეხებით და არის არხინაღ.

ცნობილია, რომ ბევრ ცხოველს გრძელი, ძლიერი

თითები აქვს. მაიმუნი, ენობი თუ ციყვი სწორედ ასეთი თითების წყალობით ოსტატურად დაცოცავენ ხეებზე.

წყლის მცხოვრები ზოგიერთი ცხოველისა და ფრინველის ფეხები ნიჩბებს

ჰგავს. შეუღარებელი მენიჩბეები არიან პინგვინები, გედეები, თოლიები, წაყვები, თახვები, იხვები... ბაყაყის ერთ-ერთ სახეობას ფეხის თითებს შორის არსებული აპკი ნიჩბისნობისთვის კი არა, ფრენისთვის სჭირდება.

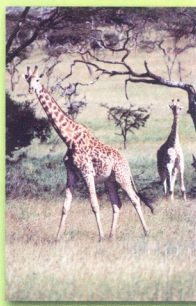

რაც შეეხება გრძელ ფეხებს... თურმე, შეიძლება ფეხები ზოგჯერ ხელსაც უშლიდეს ცხოველს. მაგალითად, ლოსებს ძალიან უყვართ სოკო, მაგრამ მიწას თავს ვერ უწვდნენ და გემრიელი საკვებით პირის ჩასატკბარუნებლად იძულებული არიან დაიჩქონ. საცოდავი სანახავია ამხელა ცხოველი, როცა წინა მუხლებზე დახობავს.

არანაკლებ საინტერესო სანახაობაა, როგორ ხვამს ფირაფი წყალს. ამ დროს მას ფეხები რაც შეიძლება განზე აქვს გადგმული, შორიდან ეიფეღის კოშკი გვეკონებათ, პირს კი მაინც ძლივს უწვდნენ წყალს. ასეთი პოზა მოუხერხებელიცაა და საშიშიც: თუ ამ დროს ფირაფს მტერი მიეპარა, ეს აცლაყუდა თავს ვერაფრით მუშველის.

მიუხედავად ამგვარი უხერხულობისა, ვერც ფირაფს და ვერც ლოსს თავიანთ გრძელ ფეხებზე ვერასდიდებით უარს ვერ აქექმენიებთ.

ველურ ბუნებაში ცხოველისთვის ფეხის დაზიანება ან დაკარგვა დალუპვის ტოლფასია.

ტობ მოდელის ერთი დღე

- ნეტა დასვენების დღე იყოს, გემრიელად გამოვიძინებდი...

ასე იწყება დღე!

ჩაბრა,

ჩაბრა,

- უკვე მზად ვარ, ხუთ წუთში სტუდიაში ვიქნები!

ნია წივცივაძე

ჩაბრა,

- თქვენც ხომ არ იცაქვებოდათ?!

სტუდიაში

- ამ სულებმა ბურატინომ ბანტი ისე დაიმიალა!

- ცოტა რომ არ ციოდეს, აუზში წოლას რა ჯობია...

- ელისო ბოლქვაძემაც ბავშვობიდან დაიწყო.

წარმოდგენაზე

უოტობაღაღებზე

ვიანისიბი

- ძლივს მოვიცალე შენთვის, ახლა შეგვიძლია ვითამაშოთ...

- სალამო ხანს ჩაწერილი ინტერვიუ**
- დაიღალე?
 - სულაც არა!
 - დილით რომ დასვენების დღეს ნატრობდი?
 - ადრე ადგომა მეზარება და იმიტომ.
 - როგორ ასწრებ ამდენ რამეს?
 - ეს რა არის, ზვალ უფრო საინტერესო დღე იქნება. კალათბურთის მატჩზე მივდივარ, ჩემი ძმა თამაშობს, მეც სტუდიაში, გამოფენაზე... სალამოს დაბადების დღეზე, უკ, რას ვიმხიარულებ. ტოტორიკა და კეშა კი გაიბუტებიან, მაგრამ შემოვირიგებ.
 - მაშ, ძილი ნებისა? „ილია“ ბენდიერ ზვალინდელ დღეს გისუკრებს.

სალამო ხანს

საღებებსა

სალომა თიბაძე

უკვე ორი საათია,
 ხმას არ ვიდებ, რა ვქნა, რა ვქნა?
 საიდუმლო ჩამბადრეს,
 მეშინია, რომ არ ვაუთქვა.
 მალე აღბათ დაეშურჯდები,
 საიდუმლო დაემატა:
 მე ჩემად ვარ, ჩემი ძმა კი
 ფლამანტეროთ კედლებს სატავს.
 მინდორს მორხა, კრუს და წიწილს,
 ახლა სტავს ხნოს და ძროხას,
 ვუღარ იცნობ ამ ჩვენს ოთახს,
 დედა, დროზე თუ არ მიხვალ!

ოთარ შალამბარიძე

სოჭოკ

მე სოფიკოს მეძხინან,
 ოთხისა ვარ, მეტის არა,
 ვისთვის - საღად მოაზროვნე,
 ვისთვის კიდევ - მეტიჩარა.

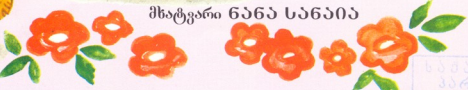
ზოგი ეჭვის თვალით მიკურეტს,
 თითქოს მოვწყუდი ვარს კვლავთ კრებულს;
 ზოგი კიდევ უბოდიშოდ
 მარქმევს „ადრე დაბერებულს“...

ზოგი ასე ჭრის და კერავს,
 ზოგი ისე მიჯირითობს;
 მიხეხი კი სულ ეს არის:
 ღაზარკობს დიდვითო.

აღვებო და ვაჭუნდები,
 სიტყვა სხვისთვის დამითია;
 სულერთია, რაც უნდა ვთქვა,
 ჩემს ნათქვამად არ მითვლიან.

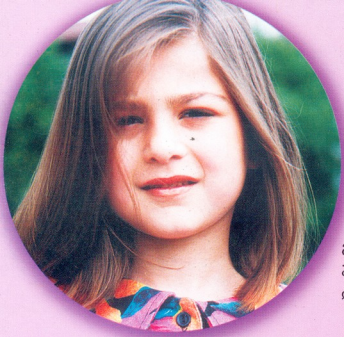
რა ვუყოთ, რომ ზატარა ვარ,
 დიდდ როგორ შევიცვლო?
 ანდა რა ვსით დავაჯეროთ,
 რომ ღაზარკეს ჩემით ვსწავლობ?!
 ვერ არ ვიცი დეკსის წუნა,
 მხელი როა, ვიცი, ეგ ზომი;
 მაგრამ ვთხოვე მია ზოტეს,
 რასაც ვაძმობ ვამიღქესოს.

მხატვარი ნანა სანიაძე

F 8668

ოჯახში

თათია გოვებრიძის ფოტოები პირველად „დილაში“ დაიბეჭდა, მისი ნიჭიც ამ ფოტოგადაღებებზე შეემაჩნით: სურათზე ყველა ბავშვი საყვარელი გამოდის, მაგრამ თათიას შემთხვევაში სასაცილო და თავშესაქცევი ფოტოების ნაცვლად სერიოზული ნამუშევარი შეგვჩნდა ხელში. მისთვის არავის უთქვამს, როგორ მოქცეულიყო, რა გაეკეთებინა, ფოტოებზე კი ნამდვილი მოდელი პოზირებდა.

მსოფლიოში სამოდელი ბიზნესს ნელ-ნელა პატარები იაყრობენ. მათი სასაცილო სახეები უფრო მეტად იზიდავს მაყურებელს, ვიდრე ნებისმიერი სხვა სარეკლამო მიგნება. „პროფესიულ“ მუშაობას ბავშვებს სამი წლის ასაკიდან აწყებინებენ. ეს ტენდენცია ნელ-ნელა საქართველოშიც იკიდებს ფეხს. თათიას თანატოლებს შორის ყველაზე დიდი გამოცდილება აქვს და, იმედია, დიდი მომავალი.

შვედის ითიფლოი ენთიფლოი ითიფლოი

ჩემს სოფელს

ყვავილებით მოჭედელი მინდორი,
მზის სხივებით მოფენილი ცა,
მე მოვალ და ისევ შენთან ვიქნები,
მეხსოვება ამ მდინარის ხმა.

თონა მირზაშვილი, 11 წლის
სოფ. დიდი ჩაილური

თიკო მაისურაძე,
5 წლის

ნაკადული

როგორც ყოველი ქმნილება ბუნებისა, ნაკადულიც თავისებურვად მშვენიერია წელიწადის ყოველ დროს: ზამთარში, ყინულის არტახებში მოქცეული ქათქათა ყელსახვევსა ჰგავს, თოვლზე გადაფენილს; გაზაფხულსა და ზაფხულში თავაწყვეტილი ასკინკლით მორბის თავდამართში, ფირუზისფერ ბალახში მიმოხნეული ნაირფერი ყვავილების, გაღაფურჩქული ხეხილისა და შრიალა ტყეების მაცოცხლებლად; შემოდგომაზე კი უკვე დადინჯებული მოათამაშებს ხეებიდან ჩამოცვენულ წითელფვითელ ფოთლებს და ფეხებს უღბობს შემოდგომის ყვავილებს, მოწეულ ყანას, ნაყოფით დახუნძმულ ბალ-ვენახებს...

ნაკადული სიცოცხლის საწყისია. გულიდან გადმომჩქეფარე თუ მყინვარით ნახაზრდოება, იგი თანაბრად არწყულებს ყოველ სულდგმულს. მერე გაღებული სიკეთით ბედნიერი მშვეილად უერთდება დიდ მდინარეს.

ზატია კაჭარავა,
ქ. ფოთის სკოლა „ბალაგარის“ V კლასის მოსწავლე

ლიდი ბურძგლა, 10 წლის

სალომე მოშიძე, 10 წლის

შვილიშვილი

პირველი შვილიშვილი ვარ
და სიცოცხლე ვარ ვისი?
ბებოს და პაპის მეტი,
ვერვინ გაიგებს, ვიცი!

მთავარი რედაქტორი ლილი ზინჭავაძე
სარედაქციო საბჭო: ლევან ბახუხაძე, ალექსი ბაგაშვილი, ნანო კაკაბაძე, მარგა კაკაბაძე, მირიან
გია ლაშაშვილი, თეა შიშინაძე, თამარ ნინიძე, ვინო

ცდაზე ნახატი თეა შიშინაძე
მისამართი: თბილისი, კოსტავას №14, ტელ.: 93 10 32, 93 41 30;

გამოდის 1904 წლიდან

შპს: 2 ლარი და 50 თეთრი

„როსმენი“

Гарри Поттер

მსოფლიო პესტსელერი —
წიგნების სერია ჰარი პოტერზე

„РОСМЭН“

ათი წელია წიგნის ბაზარზე გამოჩნდა
გამოცემლობა „როსმენი“. ამ დროის
მანძილზე ის საბავშვო ლიტერატურის
ერთ-ერთ უძლიერეს გამოცემლობად
იქცა და ათასზე მეტი წიგნი აჩუქა
ყმაწვილებს.

დღეს უკვე წარმოუდგენე-
ლია საოჯახო ბიბლიოთეკა
„როსმენის“ გამოცემების გარეშე.

ეს არ არის რეკლამა — ეს სტატისტიკაა!

„როსმენი“ გამოსცემს წიგნებს ყველა
ასაკის ბავშვებისთვის: სათამაშო წიგნებს,
ბროშურებს და გასაფერადებლებს ყველაზე
პატარებისთვის, სასწავლო და შემეცნებით
ლიტერატურას, ატლასებს, ენციკლოპედიებს,
რუსი მწერლების საუკეთესო ნაწარმოებებს,
თანამედროვე ლიტერატურას მოზარდები-
თვის, სასაჩუქრო გამოცემებს, ფოტოალბო-
მებს...

ატლასები და ენციკლოპედიები
„როსმენის“ სავიზიტო ბარათია.